

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija

Ventspils iela 53, Rīga, LV-1002, tālr. 67359128, fakss 67359159, e-pasts pasts@bti.gov.lv, www.bti.gov.lv

IEKŠĒJAIS NORMATĪVAIS AKTS

Rīga

28.11.2019.

Nr.1-4/ 4

Ētikas kodekss

Izdots saskaņā ar
Valsts pārvaldes iekārtas likuma
72.panta pirmās daļas 2.punktu

I. Vispārīgie noteikumi

1. Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas (turpmāk – Inspekcija) Ētikas kodeksa (turpmāk – kodekss) mērķis ir iedibināt augstus uzvedības standartus, uzlabot Inspekcijas darba kultūru, veicināt darbinieka un ierēdņa (turpmāk – darbinieks) likumīgu un godprātīgu darbību sabiedrības interesēs, palielināt informācijas atklātības un lēmumu pieņemšanas procesa godprātīgumu, tādējādi vairojot sabiedrības uzticību Inspekcijai.

2. Kodeksā iekļautie ētikas un uzvedības principi, normas un ieteikumi ir saistoši Inspekcijas darbiniekiem neatkarīgi no ieņemamā amata, darba vai civildienesta attiecību ilguma, kā arī neatkarīgi no tā, vai Inspekcija ir darbinieka vienīgā darba vieta vai arī viņš ir nodarbināts vēl pie cita darba devēja.

3. Situācijās, kas nav minētas kodeksā, darbinieks rīkojas saskaņā ar vispārpieņemtajām uzvedības normām.

4. Inspekcijas vadība ar savu rīcību un darba organizāciju veicina kodeksa principu un normu ievērošanu.

II. Vērtības un ētikas pamatprincipi

5. Darbinieks, pildot savus amata pienākumus, ievēro šādus profesionālās ētikas pamatprincipus:

5.1. profesionalitāte un efektivitāte:

5.1.1. darbinieks izmanto un attīsta Inspekcijas darbā nepieciešamās kompetences, prasmes un zināšanas, pārņem nozares un labo praksi un starptautisko pieredzi;

5.1.2. darbinieks ir mērķtiecīgs un orientēts uz rezultātu;

5.1.3. darbinieks strādā efektīvi, izvirzīto mērķi un kvalitatīvu rezultātu sasniegšanai ar iespējami maziem resursiem;

5.1.4. darbinieka rīcība, lēmumi un viedokļi ir pamatoti un izsvērti, tie ir balstīti uz situācijas analīzi, objektīviem faktiem un datiem;

5.1.5. darbinieks ir atvērts pārmaiņām un iesaistās jaunu pieeju un inovāciju izmantošanā valsts pārvaldē;

5.1.6. darbinieks tiecas uz klientu izcilu apkalpošanu, lai ikkatrs saskarsmē ar Inspekciju būtu apmierināts ar saņemto pakalpojumu;

5.1.7. darbinieks tiecas mazināt administratīvo slogu un ievērot principu “konsultē vispirms”;

5.2. godprātība:

5.2.1. darbinieks savus pienākumus pilda godīgi, atklāti un patstāvīgi, ievērojot normatīvos aktus un citas saistošās normas;

5.2.2. darbinieks, pildot amata pienākumus, ievēro objektivitāti un neitralitāti, atturas no darbībām, kuru dēļ var tikt apšaubīta darbinieka vai Inspekcijas objektivitāte vai neitralitāte;

5.2.3. darbinieks nepieļauj nonākšanu interešu konflikta situācijā un laikus informē par personiskajām interesēm vai citiem apstākļiem, kas var radīt personīgu ieinteresētību un traucēt godprātīgai pienākumu pildīšanai;

5.2.4. darbinieks informē (ceļ trauksmi) savu tiešo vadītāju par iespējamām pārkāpumiem, kurus novēro, pildot pienākumus, cieņpilni izturas pret darbiniekiem, kas ceļ trauksmi;

5.2.5. neatkarīgi no piederības kādai politiskai vai profesionālai organizācijai darbinieks neitrāli izturas pret ikvienu personu;

5.2.6. darbinieks atbildīgi izturas pret darbā iegūtu ar likumu aizsargātu informāciju un izmanto to tikai darba vajadzībām;

5.3. atbildība:

5.3.1. darbinieks pienākumus pilda atbildīgi un rūpīgi, apzinoties, ka ar savu darbību ietekmē kopīgo valsts pārvaldes darba rezultātu;

5.3.2. darbinieks spēj pieņemt skaidrus un pamatotus lēmumus un uzņemties atbildību par tiem;

5.3.3. darbinieks nodrošina lietderīgu, saimnieciski izdevīgu, produktīvu, efektīvu un sabiedrības interesēm atbilstošu darbību;

5.3.4. darbinieks pārdomāti, pamatoti un taupīgi rīkojas ar nodokļu maksātāju naudu, Inspekcijas mantu un resursiem;

5.3.5. darbinieks spēj atzīt savas kļūdas un uzņemties atbildību par tām;

5.4. darbs sabiedrības labā:

5.4.1. darbinieks rīkojas sabiedrības interesēs, panākot iespējami lielu labumu valstij un sabiedrībai;

5.4.2. darbinieks orientējas uz cilvēku, apliecinot izpratni par klientu vajadzībām un iespējām, ievēro privātpersonu tiesības un tiesiskās intereses;

5.4.3. darbinieks, pildot pienākumus, ievēro tiesiskuma un politiskās neitralitātes principu, kā arī pamatojas uz profesionāliem kritērijiem neatkarīgi no savas politiskās pārliecības;

5.4.4. darbinieks ievēro visu sabiedrības locekļu līdztiesīgumu, kā arī taisnīguma principu, rodot taisnīgus un samērīgus risinājumus;

5.4.5. darbinieks veido sadarbībā, uzticībā un savstarpējā cieņā balstītas attiecības ar privātpersonām;

5.5. valsts ilgtspēja un sabiedrības labklājība:

5.5.1. darbinieks ar savu darbu sekmē valsts ilgtspējīgu attīstību un sabiedrības labklājību, nodrošinot labu mantojumu nākamajām paaudzēm;

5.5.2. darbinieks ņem vērā un prasmīgi līdzsvaro dažādu iesaistīto pušu, nozares un valsts kopējās intereses;

5.5.3. darbinieks īsteno pārdomātu un paredzamu valsts politiku nozarē un tiesisko regulējumu, vispusīgi izvērtējot ieguvumus, riskus un piemērošanu praksē;

5.5.4. darbinieks domā stratēģiski un elastīgi, spēj pielāgoties pārmaiņām sabiedrībā un globālajiem procesiem;

5.5.5. darbinieks sekmē Latvijas vērtību un tradīciju ievērošanu;

5.5.6. darbinieks uzkrāj zināšanas, mērķtiecīgi popularizē tās, īpaši to Inspekcijas darbinieku vidū, kuriem tās visvairāk nepieciešamas;

5.6. atklāta un sabiedrībai pieejama valsts pārvalde:

5.6.1. darbinieks nodrošina, lai sabiedrībai ir viegli pieejama, vispusīga, aktuāla un viegli uztverama informācija par Inspekcijas darbu, skaidro iecerētās darbības, pieņemto lēmumu būtību un ieguvumus no tiem;

5.6.2. darbinieks izvērtē, kāda Inspekcijas rīcībā esoša vai tās radīta informācija būtu nozīmīga sabiedrībai, ierosina un sekmē šādas informācijas vispārpieejamības nodrošināšanu;

5.6.3. darbinieks plāno un nodrošina efektīvu sabiedrības līdzdalību valsts pārvaldes darbā un lēmumu pieņemšanā. Darbinieks laikus apzina ieinteresētās puses un izmanto piemērotas iesaistes formas un metodes, dodot iespēju paust viedokli un ietekmēt lēmumus, kā arī nodrošina atgriezenisko saiti, izvērtējot līdzdalības rezultātus;

5.6.4. darbinieks pastāvīgi vērtē privātpersonu pieredzi, izzina un ņem vērā viņu vajadzības;

5.7. sadarbība valsts pārvaldē:

5.7.1. darbinieks darbu Inspekcijā veic kā kopīgos mērķos balstītu valsts pārvaldes komandas darbu, kas ietver saliedētību un saskaņotu rīcību;

5.7.2. darbinieks veido cieņā un koleģialitātē balstītas attiecības ar citiem darbiniekiem un iestādēm, izrāda iniciatīvu un elastību;

5.7.3. darbinieks ir atklāts pret citiem darbiniekiem un citām iestādēm, veicina savstarpēju komunikāciju un informācijas apmaiņu;

5.7.4. darbinieks iesaistās jautājumu risināšanā, kas skar vairākas struktūrvienības, iestādes vai nozares, ir atvērts sadarbības iniciatīvām ar citu jomu speciālistiem.

6. Papildus kodeksa 5.punktā minētajiem pamatprincipiem Inspekcijas struktūrvienību vadītāji un vadītāji:

6.1. veicina nodarbināto izpratni par Inspekcijas vērtībām un ētisku rīcību;

6.2. vienmēr rīkojas saskaņā ar tām prasībām, kuras pats izvirza padotajiem;

6.3. skaidri formulē Inspekcijas vai struktūrvienības darbības mērķus un prioritātes, kā arī attiecīgi struktūrvienības sasaisti ar Inspekcijas mērķiem;

6.4. spēj definēt un pārvērst darbībā Inspekcijas attīstības stratēģisko vīziju un organizē darbu tā, lai tiktu sasniegts plānotais rezultāts;

6.5. veicina nodarbināto izpratni par Inspekcijas un valsts pārvaldes misiju, mobilizē tos kopīgo interešu labā un veicina savstarpēju uzticību;

6.6. veido darba vidi, kas balstīta atklātībā, līdzdalībā, profesionalitātē un cieņpilnā un vienlīdzīgā attieksmē;

6.7. veicina darbinieku iesaistīšanos Inspekcijas attīstībā, sekmē viņu profesionālo izaugsmi un iniciatīvu, ieinteresētību pienākumu veikšanā un snieguma pilnveidošanā;

6.8. veicina profesionālo zināšanu pēctecību, jaunu darbinieku ievadīšanu darbā un viņu attīstību;

6.9. kritiku par darbinieka darbu izsaka individuāli, to pamatojot. Izsakot pozitīvu novērtējumu komandas darbam, uzsver sadarbības nozīmi kopīgu mērķu sasniegšanā;

6.10. pastāvīgi pilnveido iestādes iekšējās kontroles sistēmu, darba vidi un darba procesus tā, lai mazinātu iespējamus pārkāpumus un celstu Inspekcijas darba efektivitāti;

6.11. regulāri izvērtē darbību, darbinieku iesaisti un klientu apmierinātību, lai pastāvīgi uzlabotu Inspekcijas darbu.

III. Darbinieka uzvedības pamatprincipi

7. Darbinieks izturas ar cieņu pret kolēģiem un citiem sabiedrības locekļiem, cienot viņu tiesības un pienākumus.

8. Darbinieks attieksmē pret kolēģiem ir korekts, nošķir profesionālās attiecības no privātajām.

9. Darbinieku savstarpējās attiecības balstītas uz taisnīgumu un labvēlību, kas nepieļauj diskriminējošu rīcību attiecībā uz citādu nacionālo vai sociālo izcelsmi, dzimumu, vecumu, veselība stāvokli, politisko vai reliģisko pārliecību, mantisko vai ģimenes stāvokli vai citiem apstākļiem.

10. Darbinieks konflikta situācijās rīkojas objektīvi, spēj būt savaldīgs un iecietīgs, izvērtējot pušu argumentus, vienmēr mēģina rast loģisku konflikta risinājumu un aktīvi veicināt saskaņu kolektīvā.

11. Atbildot uz korespondenci, telefona zvaniem un e-pastu, darbiniekam jābūt izpalīdzīgam. Ja darbinieks nevar savu amata pienākumu ietvaros atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem, jānorāda cits darbinieks vai institūcija, kas ir kompetenta attiecīgā jautājuma risināšanā.

12. Darbinieks atsakās no tādu pienākumu veikšanas vai blakus darbiem, kuru savienošana traucē amata pienākumu izpildei, rada interešu konfliktu vai varētu tikt apšaubīta darbības objektivitāte un neitralitāte.

13. Darbinieks darba laikā un darba vietā uzturas darba videi piemērotā lietišķā stila apģērbā.

14. Darbinieks savos publiskajos izteikumos ir lojāls pret Inspekciju, tās darbības mērķiem un koleģiālajām attiecībām, apzinās, ka katra darbinieka uzvedība un rīcība veido kopējo Inspekcijas tēlu. Lojalitāte nozīmē ne tikai vadītāja doto uzdevumu izpildi, bet arī radošu atbalstu, līdzdalību un padomu attiecībās ar Inspekcijas vadību un kolēģiem.

15. Darbinieks ārpus sava darba laika izvēlas tādu uzvedības stilu, kas atbilst vispārpieņemtajām uzvedības normām un tādējādi veido pozitīvu Inspekcijas tēlu. Darbiniekam ir pienākums apzināties, ka katra atsevišķa darbinieka uzvedība un rīcība veido Inspekcijas tēlu sabiedrībā.

16. Darbinieks atturas pieņemt dāvanas un labvēlības vai pateicības izpausmes, kas pielīdzināmas dāvanām (t.sk. pakalpojumi, tiesību piešķiršana, nodošana un atbrīvošana no pienākuma, atteikšanās no kādām tiesībām, kā arī citas darbības, kas rada kādu labumu), ja tās var ietekmēt vai radīt šaubas par kāda amata pienākuma vai uzdevuma izpildes objektivitāti. Par dāvanu nav uzskatāmi:

16.1. ziedi;

16.2. suvenīri, grāmatas vai reprezentācijas priekšmeti, ja no vienas personas gada laikā saņemto suvenīru, grāmatu vai reprezentācijas priekšmetu kopējā vērtība naudas izteiksmē nepārsniedz vienas valstī noteiktās minimālās mēnešalgas apmēru;

16.3. apbalvojumi, balvas vai godalgas, kuru pasniegšana paredzēta normatīvajos aktos;

16.4. jebkuri labumi un garantijas, ko darbiniekam, pildot amata pienākumus, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina Inspekcija;

16.5. pakalpojumi un dažādu veidu atlaides, kas ir publiski pieejamas.

17. Darbiniekam ir tiesības:

17.1. pieņemt patstāvīgus lēmumus vai piedalīties lēmumu pieņemšanā, kā arī brīvi izteikt un argumentēti aizstāvēt pausto viedokli, atbilstoši profesionālajai un amata kompetencei;

17.2. saņemt adekvātu paveiktā darba novērtējumu un cieņas apliecinājumu.

IV Ētiskas lobēšanas pamatprincipi.

18. Darbinieks papildu likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” un citos normatīvajos aktos noteiktajiem ierobežojumiem un aizliegumiem ievēro šajā nodaļā noteiktos ētiskas uzvedības noteikumus komunikācijā ar lobētājiem.

19. Darbinieks inspekcijas interneta vietnē, normatīvā akta projekta anotācijā, paskaidrojuma rakstā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā publisko informāciju par lobētāju, ar kuru ir notikušas konsultācijas vai no kuras ir saņemta informācija, kas attiecas uz jautājumu, par ko darbinieks ir sagatavojis vai pieņēmis lēmumu. Darbinieks pēc pieprasījuma dara zināmu priekšlikuma saturu.

20. Darbiniekam ir pienākums informēt tiešo vadītāju vai Inspekcijas priekšnieku par paredzamo tikšanos ar lobētāju, kā arī darīt zināmu informāciju, kas saņemta no lobētāja.

21. Darbiniekam arī kā privātpersonai ir jāizturas godprātīgi, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības.

22. Paužot viedokli ārpus amata pienākumu pildīšanas, t.sk. sociālajos tīklos, darbinieks tiecas sniegt pārbaudītu informāciju par valsts pārvaldi un izteikties cieņpilni, veicinot izpratni par valsts pārvaldes lomu un darbu.

23. Darbiniekam ir aizliegts atsaukties uz savu amatu vai Inspekciju, lai īstenotu savas intereses ar amata vai darba pienākumu pildīšanu nesaistītās situācijās un tādējādi gūt kādas priekšrocības.

24. Darbinieks informē tiešo vadītāju par savām un savu ģimenes locekļu interesēm, ja tās ir vai varētu būt saistītas ar amata pienākumu pildīšanu.

25. Darbinieks atstata sevi no amata pienākumu pildīšanas vai lēmuma pieņemšanas, vienlaikus par to informējot tiešo vadītāju, situācijās, kad pieņemtais vai gatavotais lēmums var ietekmēt vai var radīt aizdomas, ka tas ietekmē:

25.1. darbinieka vai tā ģimenes locekļu personiskās vai mantiskās intereses;

25.2. privātpersonas, ar kuru darbinieks ir saistīts, vai tās sponsoru mantiskās intereses.

26. Darbinieks nodrošina, ka visiem lobētājiem, kas ir ieinteresēti konkrētā jautājuma izlemšanā, ir dotas vienlīdzīgas iespējas tikt ar lēmuma pieņēmējiem un sagatavotājiem un saņemt nepieciešamo informāciju.

27. Darbinieks izvērtē ikvienu lūgumu vai viesmīlības piedāvājumu, ņemot vērā to, kāds labums no šādu ielūgumu pieņemšanas ir inspekcijai kopumā un vai tas nav saistīts ar ieinteresētību panākt kādu labvēlību piedāvātājam.

28. Darbinieks nepieļauj nevienlīdzīgu attieksmi, kādam no lobētājiem nodrošinot īpašas priekšrocības, ja vien to īpaši neparedz tiesību akts vai līgums, salīdzinot ar citām ieinteresētajām pusēm, tai skaitā vienu no lobētājiem īpaši informējot par viņu interesējošo jautājumu loku, nodrošinot piekļuvi lēmuma pieņēmējiem vai nodrošinot citus labumus.

29. Darbinieks nepieņem no lobētāja vai privātpersonas, kuras intereses lobētājs pārstāv, dāvanas, viesmīlības piedāvājumus vai citus labumus, tai skaitā arī transporta, izmitināšanas, ēdināšanas pakalpojumu un dzērienu apmaksu un jebkāda cita veida materiālos labumus, savām vai ģimenes locekļu vajadzībām vai arī privātpersonai, ar ko viņš ir saistīts.

30. Darbinieks neizmanto savu dienesta stāvokli un personiskos kontaktus, lai kādam no lobētājiem nodrošinātu piekļuvi augstākām amatpersonām, kas ir atbildīgas par lobētāja interesēs esošo lēmumu pieņemšanu.

31. Darbinieks nemaldina lobētāju, radot iespaidu, ka var nodrošināt viņam piekļuvi Ministru kabineta locekļiem vai citām augstākām amatpersonām vai arī ietekmēt viņu pieņemto lēmumu.

32. Darbinieks nelūdz lobētājiem vai privātpersonām, kuru intereses lobētājs pārstāv, materiāli atbalstīt inspekciju, tās rīkotos pasākumos vai privātpersonu, ar kuru amatpersona ir saistīta.

33. Darbinieks par atlīdzību vai bez tās nepārstāv privātpersonu kā lobētājs valsts vai pašvaldības institūcijā.

V. Profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipu izvērtēšana

34. Inspekcijas priekšnieks ar rīkojumu izveido Inspekcijas Ētikas komisiju (turpmāk – komisija), kuras mērķis ir veicināt un nostiprināt ētikas normas atbilstoši Inspekcijas funkcijām, izskatīt sūdzības par darbinieku kodeksā noteikto normu pārkāpumiem un ieteikt iespējamo risinājumu.

35. Komisijas funkcijas, uzdevumi, tiesības un pienākumi ir noteikti komisijas nolikumā.

36. Komisija savas kompetences ietvaros nodrošina konsultēšanu par ētiskas rīcības jautājumiem, kā arī izskata iesniegumus par ētikas normu pārkāpumiem.

37. Komisijas lēmumiem ir ieteikuma raksturs.

VI. Noslēguma jautājumi

38. Par kodeksa ievērošanu atbildīgs ir katrs darbinieks.

39. Pastāvot šaubām par kodeksa piemērošanu, darbinieks radušos situāciju pārrunā ar tiešo vadītāju vai komisiju.

40. Ja darbiniekam vai sabiedrības pārstāvim ir pamats uzskatīt, ka kāda darbinieka rīcība neatbilst kodeksam, par to informē Inspekcijas priekšnieku, darbinieka tiešo vadītāju vai komisiju.

41. Ja darbinieka rīcība ir pretrunā ar kodeksā noteiktajām uzvedības normām un tajā ir disciplinārpārkāpuma pazīmes, pret darbinieku ierosināma disciplinārlieta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

42. Kodeksa saturu regulāri pārskata un aktualizē komisija.

43. Atzīt par spēku zaudējušu Inspekcijas 2014.gada 28.marta iekšējo normatīvo aktu Nr.1-4/3 "Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas Ētikas kodekss".

Priekšnieka p.i.,

Bāriņtiesu un audžuģimeņu departamenta direktore

V.Gorbunova

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas
Juridiskās nodaļas vadītāja

Sanita Zarāne

28.11.2019

Valsts bērnu tiesību aizsardzības
inspekcijas
Administratīvās nodaļas vadītājs

Jānis Ukšs

28.11.2019.

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas
priekšnieka vietniece

Gunīta Kovaļevska

28.11.2019.